

DARBA VIENOŠANĀS STARP IGAUNIJAS REPUBLIKAS, LATVIJAS REPUBLIKAS, LIETUVA REPUBLIKAS NODOKĻU ADMINISTRĀCIJĀM PAR VIENLAICĪGU NODOKĻU AUDITU ORGANIZĒŠANU

1. Ievads

Lai celtu informācijas apmaiņas efektivitāti un efektīvāk novērstu nodokļu nemaksāšanas un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas gadījumus, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas nodokļu iestādes ir nolēmušas veikt vienlaicīgus nodokļu auditus atlasītiem nodokļu maksātājiem, kuri veic uzņēmējdarbību šajās valstīs.

Šī vienošanās attiecas arī uz vienlaicīgiem auditiem, kuros piedalās tikai divas valstis.

Lai celtu darba efektivitāti, šādi vienlaicīgi nodokļu auditi jāveic saskaņā ar šādu darba vienošanos.

2. Definīcija

Šīs Vienošanās izpratnē vienlaicīgs nodokļu audits (turpmāk tekstā – vienlaicīgs audits) nozīmē vienlaicīgu un neatkarīgu to nodokļu maksātāju pārbaudi, kuru nodokļu saistību izpilde interesē **trīs** (divas) Līgumslēdzējas valstis (turpmāk tekstā – valstis), katras valsts teritorijā, ar mērķi apmainīties ar jebkādu būtisku informāciju, ko valstis šādi iegūst.

3. Juridiskais pamats

Vienlaicīgo auditu juridiskais pamats ir Igaunijas Republikas un Latvijas Republikas, Igaunijas Republikas un Lietuvas Republikas, Latvijas Republikas un Lietuvas Republikas divpusēji noslēgtās konvencijas "Par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem" (skatīt 26. pantu).

4. Finanšu noteikumi

Vienlaicīgi auditi tiek veikti parasto valsts nodokļu kontroles pasākumu ietvaros. Katra valsts pati sedz šī darba izmaksas.

Valsts ieņēmumu dienests
Juridiskā pārvalde
"Sapieris"
1999.g. 3. 06
Nr. 5

5. Vienlaicīgu auditu veikšana

Atbildība par vienlaicīgiem auditiem un to vadība tiek īstenota saskaņā ar katras valsts procedūrām.

Vienlaicīgs audits ietver konkrētas lietas problēmzonu, piemēram, transfertcenas, apzināšanu un kontroli.

Tomēr informācijas un pieredzes apmaiņa būtu jāveic arī par jautājumiem, kas noteikti saistībā ar valsts nodokļu auditu un kas var būt svarīgi pārbaudēm citās valstīs vai ierosināt tās.

5.1. Atbildība un vadība

Vienlaicīgo auditu organizēšana notiek trīs līmeņos (skatīt pielikumu). **5.1.1. Nodokļu administrāciju vadītāji**

Vispārējā atbildība par vienlaicīgu auditu organizēšanu gulstas uz valstu nodokļu administrāciju vadītājiem.

5.1.2. Nodokļu administrāciju pārstāvju valde

Nodokļu administrāciju pārstāvju valde (turpmāk tekstā - valde) sastāv no **3** personām - pa vienam pārstāvim no katras attiecīgās valsts **nodokļu** administrācijas. Valdi izveido un tā ir pakļauta nodokļu administrāciju vadītājiem. Valde strādā pastāvīgi.

Valdes darbu noteiktā laika posmā vada priekšsēdētājs - viens no šiem trim pārstāvjiem, kuru iecel valdes sēdē. Tajā pašā sēdē tiek noteikts priekšsēdētāja darbības periods (iespējams - līdz nākamajai sēdei vai nākamajam vienlaicīgajam auditam u.tml.).

Priekšsēdētāja funkcijas:

- 1) organizēt valdes sēdes un informācijas apmaiņu starp pārstāvjiem;
- 2) gada beigās sagatavot pārskatu par darbību vienlaicīgo auditu jomā, iesniegt to valdei un nodokļu administrāciju vadītājiem.

Valde izvēlas darba valodu pēc saviem ieskatiem, taču visi kopīgie dokumenti tiek sastādīti un parakstīti angļu valodā. Katrs pārstāvis nepieciešamības gadījumā uz valdes sēdēm var pieaicināt papildu speciālistus.

Valde nodrošina vienlaicīgo auditu veikšanu atbilstoši plāniem,

kā arī efektīvu un racionālu to īstenošanu. Valdes funkcijas:

- 1) apspriest ierosinātos vienlaicīgā audita objektus;
- 2) atlasīt vienlaicīgā audita objektus;
- 3) noteikt audita mērķus, audita nosacījumus un audita periodu;
- 4) lemt, kura valsts būs konkrētā vienlaicīga nodokļu audita koordinatore (parasti tā ir valsts, kas ir ierosinājusi vienlaicīgu nodokļu auditu, bet, ja uzņēmuma galvenais birojs atrodas kādā no valstīm, tad būtu likumsakarīgi, ka šī valsts būtu koordinators);
- 5) uzņemt atbildību par vienlaicīga audita grupas izveidi savās valstīs;
- 6) īstenot vienlaicīga audita procesa vispārējo procesuālo un organizatorisko vadību, noteikt informācijas apmaiņas kārtību;
- 7) noteikt nākamās valdes sēdes laiku, vietu un mērķi.

5.1.3. Vienlaicīgā audita grupa

Vienlaicīgā audita grupa (turpmāk tekstā - audita grupa) sastāv no katras valsts nodokļu administrācijas pārstāvjiem - katras valsts vienlaicīgā audita grupas, kas veiks konkrēto auditu. Vienu no attiecīgās valsts auditoriem valsts ieceļ par savas valsts vadošo auditoru.

Katras valsts vadošais auditors ir atbildīgs par:

- 1) vienlaicīga audita veikšanu viņa/viņas valstī;
- 2) nepieciešamās informācijas apmaiņas organizēšanu;
- 3) regulāras informācijas sniegšanu projekta vadītājam par vienlaicīgā audita norisi;
- 4) gala ziņojuma par audita rezultātiem savā valstī sagatavošanu un iesniegšanu projekta vadītājam.

Valsts, kas ir koordinatore, ieceļ projekta vadītāju.

Projekta vadītājs ir atbildīgs par:

- 1) grafika un kopējam satvara priekšlikumu sastādīšanu vienlaicīga audita veikšanai. Grafiku iesniedz valdei;
- 2) kopīgu plānošanas sanāksmju sasaukšanu un vadīšanu; protokolu sastādīšanu visās sanāksmēs;
- 3) kopīgu nodokļu kontroles zonu atlasī;
- 4) nodokļu audita informācijas (t.i. informācijas, kas attiecas uz visām valstīm) savākšanas un izplatīšanas nodrošināšanu;
- 5) sekošanu līdz vienlaicīga audita gaitai valstīs;
- 6) informācijas sniegšanu par vienlaicīgā audita gaitu, par veiksmīgām un mazāk veiksmīgām nodokļu audita iniciatīvām;
- 7) nepieciešamības gadījumā vienas valsts audita grupas pārstāvju dalības organizēšanu otras

valsts vienlaicīgā audita procesā;

8) iespējamo interešu konfliktu identificēšanu starp iesaistītajām valstīm un dalību pamatotā šādu konfliktu risināšanā;

9) ziņošanu valdei, ja viena vai vairākas valstis neievēro audita grafiku;

10) noslēguma sēdes plānošanu un sasaukšanu;

11) vadošo auditoru noslēguma sēdes rīkošanu, t.i., pirms audita pabeigšanas dažādās valstīs;

12) vienlaicīgā audita noslēguma ziņojuma sagatavošanu.

Audita grupa darba valodu izvēlas pēc saviem ieskatiem.

5.2. Lietu atlase

Katras valsts nodokļu amatpersonas neatkarīgi identificēs nodokļu maksātājus, kurus tā plāno piedāvāt vienlaicīgam auditam.

Vienlaicīgā audita objektiem jābūt nodokļu maksātājiem, kas interesē trīs (divas) valstis un kuru uzņēmējdarbība ir saistīta ar trim (divām) valstīm.

Faktori, kas tiek ņemti vērā, nosakot lietu atlasī, galvenokārt, bet ne tikai, būs:

izvairīšanās no nodokļa maksāšanas un nodokļu nemaksāšanas pazīmes;

2) būtiskas nodokļu tiesību aktu neievērošanas pazīmes;

3) darījumi, kuros iesaistītas “nodokļu oāzes”;

4) situācijas, kurās kompetentās iestādes uzskata, ka starptautisko nodokļu saistību izpildes veicināšana ir attiecīgo nodokļu administrāciju interesēs.

Lietu atlase balstās uz motivētiem priekšlikumiem, kurus iesniedz katra valsts.

Katras valsts pārstāvis iesniedz izskatīšanai valdē audita objektu sarakstu.

Sarakstā norāda vienlaicīgā audita objekta nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi, auditējamo periodu un atlases pamatojumu. Cita būtiskā informācija var ietvert informāciju par dibinātājiem, viņiem piederošajām akcijām, meitasuzņēmumiem (saistītajiem uzņēmumiem), darbības nozarēm utt.

Valde izvēlas audita objektus. Pārstāvji analizē iesniegtos priekšlikumus, ņemot vērā katras valsts nodokļu administrācijas rīcībā esošo informāciju.

Auditam atlasīto objektu skaits nav ierobežots.

5.3. Vienlaicīga audita plānošana

Pirms plānošanas sanāksmes visās iesaistītajās valstīs jāveic provizoriska analīze.

Pirms katra valsts uzsāk faktisko vienlaicīgo atlasītā nodokļu maksātāja auditu nepieciešamības gadījumā tiek rīkota vadošo auditoru kopīga plānošanas sanāksme, kurā tiek saskaņotas sīkākas nodokļu kontroles īstenošanas vadlīnijas.

Ieteicams pirmo saziņu ar uzņēmumiem izdarīt vienlaicīgi visās attiecīgajās valstīs, t.i., vienas nedēļas ietvaros. Protams, ievērojot katras attiecīgās valsts oficiālos noteikumus.

Plānošanas sanāksmē vadošajiem auditoriem jācenšas identificēt vienlaicīga audita jomas, kas ir interesantas vairākām valstīm, un gadījumus, kuros iespējams piedāvāt savstarpēju palīdzību saistībā ar vienlaicīgu auditu.

Jāvienojas par to, kā un cik lielā mērā katra valsts veic vienlaicīgos auditus un kādā mērā apmainās ar informāciju par nodokļu kontroli.

Tomēr valstis neapmainās ar oficiāliem audita plāniem.

Ja attiecīgo valstu tiesību akti to atļauj, var lemt, ka vienas attiecīgās valsts auditori var piedalīties vienlaicīgos auditos, ko īsteno citās valstīs.

Sastāda grafiku vienlaicīgu auditu veikšanai. Šajā grafikā ir noteikti termiņi dažādu audita posmu pabeigšanai, t.i., audita veikšanai uzņēmumā, sēžu rīkošanai un lietas noslēgšanai.

5.4. Auditoru savstarpēja saziņa

Informācijas apmaiņa ir jāveic saskaņā ar Igaunijas Republikas un Latvijas Republikas, Igaunijas Republikas un Lietuvas Republikas, Latvijas Republikas un Lietuvas Republikas divpusēji noslēgto konvenciju "Par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma un kapitāla nodokļiem" (skatīt 26. pantu) nosacījumiem.

Jānodrošina, ka vadošie auditori, kuri piedalās atsevišķos projektos, tiek pastāvīgi un pilnībā informēti par katras valsts progresu tās audita darbā.

Vadošie auditori var sazināties savā starpā, taču viņiem ir jāinformē projekta vadītājs. Projekta vadītājs ir atbildīgs par to, lai gadījumā iesaistītie vadošie auditori saņemtu informāciju par tās norisēm. To var izdarīt, piemēram, izsūtot periodiskas informācijas lapas, apkārtrakstus, informatīvos biļetenus, info u.c.

Vadošo auditoru sanāksmes tiek rīkotas pēc nepieciešamības un nepieciešamības gadījumā ar auditoru, kuri strādā attiecīgajā lietā, dalību.

Projekta vadītāja pienākums ir rīkot šādas sanāksmes, kad vien tas ir nepieciešams.

6. Lietas pabeigšana

Pēc vienlaicīgā audita pabeigšanas, bet pirms pēdējām sarunām ar nodokļu maksātāju, nepieciešamības gadījumā rīko vadošo auditoru noslēguma sanāksmi. Šādā sanāksmē tiek apspriesti vienlaicīgā audita rezultāti.

Šajā sanāksmē dalībnieki cenšas vienoties par kopīgu attieksmi pret uzņēmumu tajās jomās, uz kurām attiecas vienlaicīgais audits, ja attiecīgo valstu tiesību aktu starpā ir sakritība.

7. Vienlaicīgā audita pārtraukšana

Ja kāda no valstīm secina, ka vairs nav izdevīgi turpināt lietas vienlaicīgu izskatīšanu, tā var atsaukt savu dalību, informējot par savu lēmumu otru valsti, taču tai tomēr ir pienākums izpildīt attiecīgo valstu lūgumus.

8. Noslēguma ziņojums

Pēc lietas pabeigšanas tiek veikts novērtējums.

Katras valsts vadošais auditors sagatavo atsevišķu noslēguma ziņojumu par vienlaicīgā audita rezultātiem, iesniedz (nosūta) to projekta vadītājam, kurš sagatavo noslēguma ziņojumu par vienlaicīgo auditu un iesniedz to valdei un nodokļu administrāciju vadītājiem. Tādēļ noslēguma ziņojumu iesniegšana uzskatāma par vienlaicīgā audita noslēgumu.

Ziņojumus sastāda angļu valodā.

Šajos ziņojumos iekļauj vismaz šādu informāciju:

- 1) par auditētajiem nodokļu maksātājiem;
- 2) par audita periodu;

- 3) par nodokļu auditoriem, kas veica auditu;
- 4) par audita grafiku;
- 5) to tēmu un jomu apraksts, kurās īstenota kopīgā kontrole;
- 6) uz vienlaicīgo auditu attiecināmo rezultātu novērtējums;
- 7) izmantoto informācijas apmaiņas veids starp valstīm; apmainītās informācijas veids;
- 8) vienlaicīgā audita laikā radušās problēmas, kā arī piedāvātie risinājumi;
- 9) priekšlikumi vienlaicīgo auditu organizācijas pilnveidošanai;
- 10) vienlaicīgo auditu lietderības novērtējums.

9. Noslēguma noteikumi

Šī vienošanās ir Igaunijas Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas vienlaicīgu nodokļu auditu organizēšanas pamats.

Šis teksts tika apstiprināts Igaunijas Republikas, Latvijas Republikas un Lietuvas Republikas nodokļu administrāciju vadītāju sanāksmē Tallinā 1999. gada 3. jūnijā.

Noslēgta Tallinā, 1999. gada 3. jūnijā

Pārstāvēt
Latvijas Valsts
ieņēmumu dienestu

/paraksts/

Vaira Gromule
Valsts nodokļu administrācijas

Pārstāvēt
Lietuvas Valsts
nodokļu inspekciju

/paraksts/

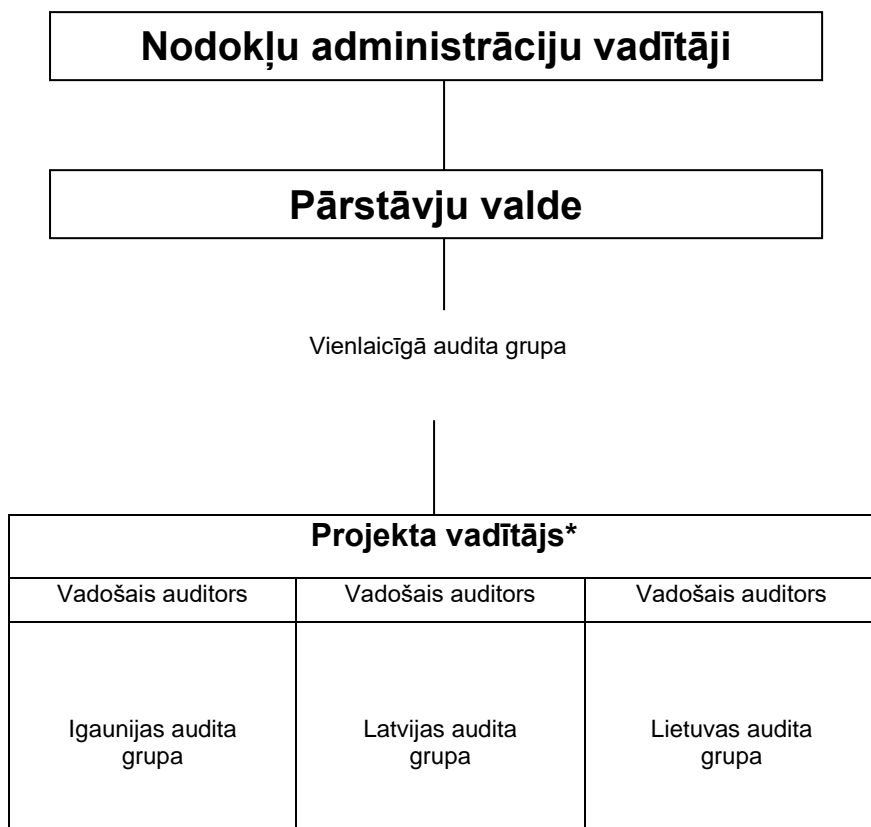
Jaunius Žipgas
Vadītāja

Pārstāvēt
Igaunijas Valsts
nodokļu pārvaldi

/paraksts/

Aivar Soerd
Ģenerāldirektore

Vienlaicīga audita organizēšana

* Projekta vadītājs ir viens no vadošajiem auditoriem.

APAĻĀ GALDA SANĀKSME PAR SADARBĪBU STARP BALTIJAS VALSTU NODOKĻU ADMINISTRĀCIJĀM

Tallinā, 1999. gada 3-4. jūnijā

MEMORANDS par vienlaicīgu nodokļu auditu organizēšanu

1. Lai celtu informācijas apmaiņas efektivitāti un efektīvāk novērstu nodokļu nemaksāšanas un izvairīšanās no nodokļu maksāšanas gadījumus, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas un Igaunijas Republikas nodokļu administrācijas ir nolēmušas veikt vienlaicīgus nodokļu auditus atlasītiem nodokļu maksātājiem, kuri veic uzņēmējdarbību šajās valstīs.
2. Lai celtu darba efektivitāti, šādi vienlaicīgi nodokļu auditu būtu jāveic saskaņā ar Darba vienošanos starp Igaunijas Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas nodokļu administrācijām par vienlaicīgu nodokļu auditu organizēšanu, kas parakstīta šajā sanāksmē.
3. Darba vienošanās ir ļoti būtiska, Baltijas valstīm gatavojoties iestāties ES.
4. Ņemot vērā Darba vienošanos, Līgumslēdzējas nodokļu administrācijas ir nolēmušas:
  - 4.1. uzsākt darbības vienlaicīgu nodokļu auditu veikšanai 1999. gada rudenī;
  - 4.2. šo darbību uzraudzībai mēneša laikā pēc Darba vienošanās parakstīšanas izveidot nodokļu administrāciju pārstāvju valdi (turpmāk tekstā - valde);
  - 4.3. ka valde savas funkcijas saskaņā ar Darba vienošanās noteikumiem sāk pildīt līdz 1999. gada 1. septembrim;
  - 4.4. ka pirmo valdes sēdi organizē Igaunijas Valsts nodokļu pārvalde.

Noslēgts Tallinā, 1999. gada 3. jūnijā

Pārstāvēt
Latvijas Valsts
ieņēmumu dienestu

/paraksts/

Vaira Gromule
Valsts nodokļu administrācijas

Pārstāvēt
Lietuvas Valsts
nodokļu inspekciju

/paraksts/

Jaunius Žipgas
Vadītāja

Pārstāvēt
Igaunijas Valsts
nodokļu pārvaldi

/paraksts/

Aivar Soerd
Direktors